

Transzlokális transzport

Amikor az ATN (Amsterdam Translocal Network) bevonult Rostockba, elvitték magukkal anyagot készíteni a Stubnitz Kunst Raum Schiffről. Egyrészt azért, hogy megnézzék, tényleg verik-e az idegeneket, meg azért is, mert felhívték, hogy a Magyar Televízió ügysem adja le az ATN haviműsorát.

Egy után először is láttam, hogy a jörsen, miközben Németországot teremti, összevissza kapkod. Aztán meg csak nézi, hogyan keremegünk ki a bajból; summa summarum, szegény németek. Nem lehet lenézni őket, mert még mindig magukra veszik.

Rostock előtt beindultak az öltetétek, félelmek és csendben kettyegtek a másodpercek. Hatvan egy percben. Meg el is tévedtünk, persze. Kezdtem újra gyerekeknek érezni magam. Aztán megtaláltuk a kikötőt, mert rájöttünk, hogy a terelőút miatt fordíva kell nézni a térképet.

Hardware

A Stubnitz. Azoknak, akik BRT (Bruttó Regiszter Tonna) szeretik az ipuszt: 79,70 m hosszú, 13,65 m széles, 2585 méter mélység, 4,9 m, árbocmagasság 27,33 m. 1000 tonnát bír el – nagy.

A hajdani NDK halászflojtát, a világ második legnagyobb mélytengeri halászflojtáját az egyesülés után rozsdavásáron kiürítették. Mert hogy az Európai Közöségi poszt-Németországra jutó halászati kvótája maradt annyi, amennyi az NSZK-é volt. És akkor már halásznak a nyugatnémetek, nekik szebbek a hajók. Rostockban egy csapásra ötezer ember és kikötői munkás lett munkanélküli. Azután a reményvesztett munkanélküli családok lakónegyedeibe ömlesztették a kelet-európai menekülteket. Mert viszont jusson minden német városnak ezentúl ugyanannyi menekült.

A várva várt jólét helyett az NDK-sok csak nyomorultabbak lettek. Ezt – „mi sem emberibb” – le köll venni a még kiszolgáltatottabbakon, mert „jobb ma egy megfőjtött idegen, mint holnap egy elfőjtött emlék”. Pogromra persze buszokkal jönnek az NSZK-s skinheadek is. Aztán elmennek, a helyiek meg, mint a rostockiak is, maradnak, az emlékekkel.

A Stubnitz egyike a negyvenöt daraból még megmaradt hat hajónak. A hajók a hatvanas években épültek, amikor a kommunizmus megmutatta, hogy bír olyan jó, erős, gyors gépeket csinálni, mint a másik. Őt hajó újra a tengereket járja, a Stubnitz még nem tudni pontosan, mit. Rozsdás, büdös, robosztus, de van. Az ötezer munkanélküliből

Rostock

Mű-űr

A Stubnitz Kunst Raum Schiff (mű-űr-hajó) Endeká legnagyobb kikötőjében dekkol. A hajót 1992-ben, két, erre szövetkező, nyugatnémet anyanyelvű művész-munkaközösség rozsdásvas-áron megvette; azóta a Stubnitz kiállításokat, előadásokat, szimpóziumokat, koncerteket, *house party*kat enged üregeibe. A hajó természetes rádióadó, valamint *hi-tech* kommunikáció-művészeti és technológiai laboratórium. 1994 tavaszán indul Balti-tengeri túrája. A hajó élő és rögzített kultúrát, művészeket és kutatókat szállít és csereberél a helyi lakosokkal. Útvonala: Szczecin, Gdansk, Kalinyingrad, Riga, Tallin, Szentpétervár, Helsinki, Stockholm, Kopenhága, Arhus és újra Rostock.

negyven-hatvan embert alkalmaz rendszeresen. A munkásokat Rostock város fizeti.

Software

Többnyire jól megalapozott, beépített gyanúm, miszerint sok komplexusos nyugat-európai művész, tudós, lelkész és megymás kelet felé úszik, mert ottan még lehet fehér embernek lenni, azonnal elcsözlött, ahogy a fedélzetre léptem. Nem hódolhat csak a hiúságának, aki a Stubnitzot kibírja.

Borzasztó. Nem csak hideg van, de mindentől messze is, messze túl az emberin. Húsz hírhedt művészből (például: Radio Subcom, Bécs), akik elkezdték, megvették, kitalálták, mára mindössze hét bennlakó maradt. Az egyetlen közülük, aki képes a hajó mellett még más is alkotni: Jintz. Rostockban született, ott nőtt föl, majd emigrált Londonba. Ő bírja. A többieket teljesen felemesztik a hajó hétköznapjai.

Rostock városban egy elviselhető, tizenhat négyzetméteres

kocsma, a Krokodil van nyitva éjfél után még egy órácskát, utána semmi. A hajón egymást nézik a munkatársak esténként, amikor már megdöglenek a fáradságtól. Időnként a közösség eldönti, hogy kinek kell azonnal legalább egy hétre elhúzni a civilizációba, hogy ne legyen gyilkosság.

Közben persze szervezik a kiállításokat, előadásokat, szimpóziumokat, koncerteket, szedik a jegyeket, kiszolgálják a kocsmaiban, mosogatnak, és szüntelenül kunyerálnak intézményektől, fű-

től-fától, mert a hajó napi önköltsége 6000 márka. És a rozsdás vas még ki sincs fizetve.

Virtuál- és szoc-reál

A hajó kabinjaiban a legjobb hasznos gépek. Videó, audió, számítógép, fax, telefon – van minden, összeszedték. Csak az az egy a baj, hogy a kibernetikus térbe is telefonon át lehet bejutni, és a hajót kiszolgáló infrastruktúra – hát szóval, például egy faxot Rígába nyolc napon át próbáltak elküldeni. Hajóval hamarabb ment volna.

Ezért is szervezték meg azt a szimpóziumot, amire összehívtak Németország és a hajdani csatlósállamok kommunikáció-mágusai közül vagy kéttucatnyit, hogy segítsenek kitalálni, miképpen követhetné a világ naprakészben a Stubnitz Balti-tengeri útját. Mert a hajó az ő lengyel motorjával akár holnap elindulhat a déli pólusra, de félt, hogy egészen Stockholmig viszonylag ritka jelenség lesz, amint egy teherautó a közelbe gurul a műholdszóróval, hogy előben nézhessük Kelet- és Nyugat-Európa olykor fővonalbeli, de inkább mégis alternatív kommunikátorainak gyűlését.

Dante-orgona

Nem mi voltunk az első hollandok a Stubnitzon. Az engedetlen nehézsúlyú holland művész, Erik Hobbijn még tavaly felpakolta a teherautóra lányszóróit, és átgurult Rostockba. Eriket, aki a *hard-kunstot* gyakorolja, és ott is bajt csinál, ahol addig még sose volt (leégnék házak, hisztérikus rohamot kap a sajtó stb.) Rostock tökéletesen kielégítette. Előadására – később derült ki – megjelent a jobboldal és a bal is (a neonáci és az autonómok, akiket többek szerint egyre kevésbé lehet egymástól megkülönböztetni), hogy megtámadják-megvédjék az azt sem tudják mit: előadás közben nemcsak azt üvöltötte a közönség, hogy éljenek a vietnami menekültek, hanem a második szövegben felcsendült a kuvaiti motívum is, és tutiban, hogy húzson el a Hobbijn az édesanyjába. Aztán valaki rájött, hogy a Dante-orgona lányszóróit számítógép irányítja, és egyszerűen kihúzta a hajó fűcsatlakozóját. Ezt hívják élő előadásnak.

Schiff

A Stubnitz most egy-két hónapig csak Schiff, a Kunst Raum tavaszig zárva, a hajó készül az útra. Még van hely ötleteknek. Írjátok le, küldjétek el Arminnak vagy Antoninának. Stubnitz Kunst Raum Schiff, Marieneher Strasse 11, D-18069 Rostock. Tel.: 49-381-811 2757, fax: 49-381-811 2756.

Padi Mariann

Foto: Beatrice Behrens